

KOZÁCKÝ VPÁD DO VÝCHODNÍCH ČECH V ČERVENCI 1762

Je tomu právě 250 let od dramatických událostí, které postihly naše předky v závěru sedmileté války. Východní Čechy byly v té době již několik let válečných operací ušetřeny, neboť po rozhodující bitvě u Kolína v červnu 1757 se válečné operace postupně přesunuly do Lužice a Slezska; kraj však byl zázemím rakouské armády, což znamenalo nekonečné vojenské kvartýry a pravidelné kontribuce. V Miletíně navíc sídlil v roce 1758 vojenský lazaret, který se stal pro město skutečnou morovou ranou. Na nakažlivé nemoci, které se z lazaretu rozšířily i mezi obyvatelstvo, zemřelo jen za první pololetí roku 1758 téměř sedm set osob. Pro vojáky, kteří umírali i na ulicích, musel být dokonce zřízen nový hřbitov.

Na jaře 1762 však došlo k obratu ve vysoké politice, když se Rusko, dosavadní rakouský spojenec, stalo náhle spojencem Prusů. Armáda polního maršálka Dauna, která dosud ležela ve východních Čechách, se proto musela rychle stáhnout do Svídnice k posílení tamních rakouských sborů a tím nechala Čechy bez ochrany. Pruská strana sice neměla dost sil na to, aby tímto směrem vedla frontální útok, využila však otevřené krajiny k záškodnickým akcím proti rakouskému týlu, což v praxi znamenalo loupežné nájezdy proti civilnímu obyvatelstvu v severních a východních Čechách.

K nejničivější akci tohoto typu došlo v červenci 1762. Patrně 8. července překročil hranice Čech oddíl asi čtyřiceti jezdců. Některé zprávy uvádějí, že se jednalo o ruské kozáky, jiné však již vysvětlují, že to byli prušští husaři, kteří byli za Rusy převlečeni - někteří prý měli dokonce nalepené falešné vousy a záměrně se chovali jako opilí divoši. Chtěli tím snad dát Rakousku zakusit něco z chování ruských kozáckých tlup, které předtím jako rakouští spojenci řádily na pruském území. Oddíl těchto „pruských kozáků“ nyní 9. července raboval v Trutnově, pak postupoval na jih přes Kocléřov, kde vypálil kostel, do Dvora Králové a přes Žireč a Kuks do Jaroměře, kde Prusové drancovali a vymáhali po občanech výkupné za to, že město nezapálí. Jejich hlavním cílem byl však zřejmě Hradec Králové, kam dorazili v poledne 11. července. Město bylo zcela nechráněno - zdejší vojenská posádka, která by se jinak patrně bez obtíží ubránila, opustila Hradec hned po prvních zprávách o blížícím se nepříteli, aniž by se nejdřív přesvědčila, zda pro ni skutečně představuje hrozbu. Prusové se zastavili na náměstí a hned obrali purkmistra a radní, kteří jim vyšli vstříc, o hodinky a cennosti. Poté začali vylupovat jednotlivé domy, okrádat a bít každého, koho potkali na ulici. Postupovali však zřejmě podle předem připraveného plánu, neboť prý používali jakési seznamy a cíleně se zaměřovali na domy nejbohatších měšťanů. I zde žádali výpalné. Nějaké peníze se pro ně podařilo získat a kozáky tím upokojit, přesto však při jejich odjezdu náhle vypukl ve městě na několika místech najednou požár, který rychle zachvátil většinu města. Postupně shořelo na 160 domů v centru Hradce, jezuitská kolej i s kostelem Panny Marie a část Slezského předměstí. I tato skutečnost naznačuje, že tento kořistný vpád mohl mít rovněž vojensko-strategický charakter s cílem oslabit důležitý rakouský opěrný bod na soutoku Labe a Orlice. Hradec Králové hořel dva dny a záře požárů byla pozorovatelná ze širokého okolí.

Kozáci z Hradce Králové pokračovali na sever. Řádili v Sedleci a v Poličanech, kde ubili vrchnostenského správce, a 13. července dorazili do Miletína.

Utábořili se na náměstí, ihned začali snášet hromady slámy a vyhlásili, že nesejde-li se do večera výpalné (údajně 1500 zlatých), tak město vypálí. Měšťanům se podařilo sebrat asi jen 700 - 800 zlatých, největší částí přispěl farář Ignác Dominik Baudyš. Ten také s Prusy vyjednával, podařilo se mu je přesvědčit a uchránit město před ohněm. Rabování, loupení i týrání obyvatel však už zabránit nemohl - dům po domu drancovali kozáci až do setmění, co nepobrali, to rozbili, načež kolem půl desáté hodiny večer odjeli. Drancovali pak také v Hořicích a v Jičíně, stejně jako v Pace a Hostiněm, než se 15. července vrátili do Trutnova a odjeli z Čech.

Literatura:

JANDERA, Josef L.: *Uiber Miletin in Böhmen. Ein topographisch-historischer Versuch.* Prag 1830.

LHOTA, Jan N.: *Miletín nad Bystřicí. Příběhy jeho a památky.* Brno 1888.

MIKULKA, Jaromír: *Dějiny Hradce Králové. II./2.* Hradec Králové 1995.

SOLAŘ, Jeroným J.: *Dějepis Hradce Králové n. Labem a biskupství Hradeckého.* Praha 1870.

SOMMER, Johann G.: *Das Königreich Böhmen. Bidschower Kreis.* Prag 1835.

ŠPRINGER, Josef: *Kronika Miletína, města a okolí. II. díl 1701-1800.* Čistopis uložený v SOkA Jičín.